

KRAJOWY PROGRAM HODOWLANY DLA BYDŁA RASY POLSKIEJ CZERWONEJ W POLSCE

Do rasy polskiej czerwonej zalicza się bydło czerwone pochodzenia krajowego oraz potomstwo pochodzące z kojarzenia czerwonego bydła krajowego z europejskim bydłem czerwonym, z wyłączeniem czerwonego bydła norweskiego i czerwonego bydła szwedzkiego.

Bydło polskie czerwone utrzymywane jest w Polsce głównie na terenach górskich i podgórskich oraz w Polsce północno-wschodniej. Jest jedyną podgórską odmianą wśród europejskich ras czerwonego bydła mlecznego. Jest to bydło w typie mlecznym z dobrze zaznaczonym umięśnieniem, charakteryzujące się dużą wytrzymałością na złe warunki środowiskowe, odpornością na choroby, długowiecznością. Mleko produkowane przez krowy tej rasy bydła charakteryzuje się wysoką zawartością białka, tłuszczu i suchej masy oraz bardzo dobrą przydatnością do przetwórstwa.

Kilkanaście lat temu rasa zagrożona była wyginięciem, w księdze bydła rasy polskiej czerwonej zapisanych było ledwo kilkaset krów. Zwrotem w najnowszej historii rasy było objęcie jej programem ochrony zasobów genetycznych. Począwszy od 1999 r populacja objęta oceną wartości użytkowej zaczęła systematycznie rosnać.

Populacja żeńska bydła rasy polskiej czerwonej w Polsce na koniec 2015 roku w stadach objętych oceną wartości użytkowej i wpisanych do księgi tej rasy wynosiła 2 875 krów i 1686 jałowic. W 2015 roku od przeciętnej liczby krów ocenianych wynoszącej 2855,7 uzyskano wydajność: 3 541 kg mleka, 151 kg tłuszczu, 119 kg białka, o zawartości 4,25% tłuszczu i 3,35% białka.

Obecnie realizowane są dwa programy hodowlane dla bydła rasy polskiej czerwonej: program doskonalenia rasy oraz program ochrony zasobów genetycznych.

Program doskonalenia rasy realizowany jest nieprzerwanie dla populacji zlokalizowanej głównie w rejonie podgórskim i górskim naszego kraju od chwili podjęcia decyzji administracyjnej o zaprzestaniu pracy hodowlanej na terenie większości kraju w latach 70-tych XX wieku. Dedykowany jest populacji krów czerwonych utrzymywanych w niewielkich gospodarstwach rodzinnych Polski południowej, w znakomitej większości znajdujących się poza oceną wartości użytkowej. Dzięki postępowi hodowlanemu uzyskanemu w realizacji tego segmentu programu hodowlanego niewielkie gospodarstwa w dalszym ciągu utrzymują krowy tej rasy i produkują mleko, zaopatrując lokalne zakłady przetwórcze w dobrej jakości surowiec.

Po decyzji o rozpoczęciu realizacji programu ochrony zasobów genetycznych rasy metodą *in-situ*, populacja objęta tym programem systematycznie wzrosła od 100 krów w 1999 roku do

2300 w roku 2015. Program realizowany jest w oparciu o zasoby nasienia buhajów rasy polskiej czerwonej zgromadzone w banku nasienia IZ PIB w Balicach.

Ponieważ część hodowców utrzymujących bydło rasy polskiej czerwonej, osiąga mierne efekty w produkcji mleka, dopuszcza się użytkowanie krów polskich czerwonych jako krowy mamki do produkcji żywca w stadach o mięsnym kierunku użytkowania. W takich stadach praca hodowlana będzie prowadzona wyłącznie na poziomie stada. Celem hodowlanym programu doskonalenia bydła rasy polskiej czerwonej użytkowanego w kierunku mięsnym jest uzyskanie postępu w zakresie cech opasowych i rzeźnych a także użytkowości rozplodowej, zdrowotności cieląt oraz długowieczności.

Celem **programu doskonalenia** bydła rasy polskiej czerwonej w Polsce użytkowanego w kierunku mięsno-mlecznym jest postęp genetyczny w zakresie cech mleczności oraz cech typu i budowy, prowadzący do doskonalenia populacji oraz zachowania istniejących korzystnych cech funkcjonalnych. Doskonaleniu podlegają cechy wpływające w zasadniczy sposób na poprawę opłacalności produkcji: wydajność mleka, wydajność białka, wydajność tłuszczu, cechy typu i budowy, ze szczególnym uwzględnieniem budowy wymienia i nóg, a także cechy funkcjonalne.

Celem **programu ochrony zasobów genetycznych** bydła rasy polskiej czerwonej użytkowanego zarówno w kierunku mięsno-mlecznym jak i mięsnym jest zachowanie istniejącej, oryginalnej puli genów, zachowanie genetycznej zmienności populacji oraz utrzymanie produktywności bydła polskiego czerwonego na poziomie akceptowalnym przez hodowców utrzymujących to bydło i pozwalającym na utrzymanie się na rynku. Zachowanie istniejących korzystnych cech funkcjonalnych jest jednym z celów hodowlanych także dla tej części populacji.

I. Wzorzec rasy polskiej czerwonej

1) SAMICA

1. **Wysokość w krzyżu:** odpowiednia do wieku zwierzęcia; optymalny wzrost pierwiastki to 132-135 cm, a krowy dorosłej 135-138 cm,

2. **Sylwetka:**

- kształt ciała zbliżony do prostokąta,

3. **Umięśnienie:**

- profile mięśni dobrze zaznaczone, o cechach charakterystycznych dla rasy polskiej czerwonej: mięśnie zadu o profilu lekko wypukłym lub płaskie, z zarysowaną rzeźbą poszczególnych mięśni, mięśnie grzbietu wyraźnie zarysowane, łopatka lekko obłożona mięśniami.

4. **Głowa i szyja:**

- głowa lekka, szyja delikatna, wąska, wydłużona, bez nadmiernego fałdu na podgardlu,

5. **Barki:**

- dobrze przylegające łopatki, wyrostki grzbietowe kręgosłupa lekko wystające ponad linię grzbietu,

6. **Klatka piersiowa:**

- wysklepiona, nieco szersza w części tylnej niż przedniej, żebra płaskie

7. **Brzuch:**

- głęboki i pojemny,

8. **Grzbiet:**

- prosty, mocny, prosta i szeroka partia lędźwiowa, umięśnienie zaznaczone,

9. **Zad:**

- lekko spadzisty, długi, szeroki, płasko umięśniony, profile mięśni udowych płaskie lub lekko wypukłe, prawidłowo osadzona nasada ogona,

10. **Nogi:**

- szeroko i równolegle ustawione, lekko skątowne, suche, mocne stawy, wysoka pięćka racicy, racice lekko rozwarte,

11. **Wymię:**

- pojemne, zawieszenie tylne wysokie i szerokie, zawieszenie przednie wysunięte do przodu, mocno połączone z powłokami brzuszными, skóra cienka, delikatnie owłosiona, żyły mleczone bardzo wyraźnie zaznaczone, rozwój ćwiartek równomierny, strzyki centralnie rozmieszczone na ćwiartkach, pionowo ustawione, cylindryczne, średniej długości. Wymię czyste - bez dodatkowych strzyków i przystrzyków,

12. **Ogólny wygląd:**

- harmonijna, szlachetna budowa, skóra cienka, pokryta błyszczącą, jedwabistą sierścią, wyraźnie rysujący się kościec, o umięśnieniu właściwym dla rasy, temperament żywy.

13. Umaszczenie:

- jednolite: od jasno-czerwonego, poprzez wiśniowe aż do brunatnego, dopuszcza się białe odmastki,

- śluzawica i racice ciemne, dopuszcza się również jasne,

- rogi krótkie, siwe, na końcu ciemne.

2) SAMIEC

1. **Wysokość w krzyżu:** odpowiednia do wieku zwierzęcia; ; optymalny wzrost w wieku jednego roku to 121-127cm, dorosłego buhaja 135-145 cm,

2. Sylwetka:

- żebra szeroko rozstawione i wysklepione, sylwetka zwiększającą się głębokością i szerokością w stronę zadu,

3. Umięśnienie:

- profile mięśni dobrze zaznaczone, o cechach charakterystycznych dla rasy polskiej czerwonej: mięśnie zadu o profilu lekko wypukłym lub płaskie, z zarysowaną rzeźbą poszczególnych mięśni, mięśnie grzbietu wyraźnie zarysowane, łopatka lekko obłożona mięśniami.

4. Głowa i szyja:

- głowa szlachetna, szeroki pysk, mocna żuchwa, szyja delikatna, wąska, wydłużona, bez nadmiernego fałdu na podgardlu,

5. Barki:

- dobrze przylegające łopatki, wyrostki grzbietowe kręgosłupa lekko wystające ponad linie grzbietu,

6. Klatka piersiowa:

- szeroka, wysklepiona, żebra szeroko rozstawione, kości żeber płaskie lub lekko zaokrąglone,

7. Grzbiet:

- prosty, mocny, prosta i szeroka i lekko łukowata partia lędźwi z dobrze zarysowanym kręgosłupem,

8. Zad:

- lekko szpadzisty, długi, szeroki, płasko umięśniony, profile mięśni udowych płaskie lub dobrze zaznaczone, prawidłowo osadzona nasada ogona,

9. Nogi:

- mocne, suche, prawidłowo ustawione o mocnych pęcinach, lekko rozwartych racicach, płaskich kościach,

10. Ogólny wygląd:

- harmonijna, proporcjonalna budowa, wykazująca cechy męskie, wigor, siłę, skóra cienka, pokryta błyszczącą, jedwabistą sierścią, wyraźnie rysujący się kościec, o umięśnieniu właściwym dla rasy, drugorzędne cechy płciowe wyraźnie zaznaczone.

11. Umaszczenie:

- jednolite: od jasno-czerwonego, poprzez wiśniowe aż do brunatnego; dopuszcza się nieliczne białe odmastki,
- śluzawica i racice ciemne, dopuszcza się również jasne
- rogi krótkie, siwe, na końcu ciemne.

Szczegółowe zasady oceny wzorca rasy samicy i samca są uaktualniane wg potrzeb wypracowywanych wspólnie przez specjalistów ds. oceny typu i budowy bydła mlecznego oraz selekcjonerów zatrudnionych przez prowadzącego księgę.

II. Standard hodowlany dla zwierząt wpisywanych do części wstępnej księgi

Cieliczki i krowy wpisywane do części wstępnej księgi powinny posiadać umaszczenie charakterystyczne dla rasy polskiej czerwonej.

Cieliczki o znanym pochodzeniu po matce i krowy nieposiadające udokumentowanego pochodzenia wpisywane do sekcji zwanej część wstępna księgi i odpowiedniej klasy (w zależności od kierunku użytkowania) powinny posiadać umaszczenie charakterystyczne dla rasy polskiej czerwonej określane przez pracownika PFHBiPM w chwili zakładania dokumentacji hodowlanej w stadzie poddanym ocenie wartości użytkowej.

Dla zwierzęcia posiadającego pochodzenie, rasę określa się na podstawie rasy rodziców i koduje za pomocą kodów literowych ujętych w słowniku ras przez organizacje międzynarodowe ICAR i INTERBULL oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dla bydła rasy polskiej czerwonej stosuje się kod RP.

Cieliczki i krowy wpisuje się do odpowiedniej klasy części wstępnej księgi na podstawie kodu rasy określonego w kartotece pochodzeniowej systemu teleinformatycznego prowadzonego na potrzeby oceny wartości użytkowej lub hodowlanej bydła.

W przypadku gdy umaszczenie zwierzęcia o głębokim rodowodzie w rasie RP odbiega od umaszczenia charakterystycznego dla danej rasy powinno być przeprowadzone badanie w celu potwierdzenia pochodzenia zwierzęcia po wskazanej parze rodziców.

III. Opis sposobu identyfikacji zwierząt

Zwierzęta rasy polskiej czerwonej są oznakowane zgodnie z przepisami ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Identyfikacja zwierząt polega na porównaniu numeru identyfikacyjnego znajdującego się na kolczykach z numerem zapisanym w dokumentacji hodowlanej.

IV. Zakres informacji o zwierzętach wpisywanych do ksiąg

Zakres informacji o cieliczkach, krowach i buhajach wpisywanych do księgi hodowlanej bydła rasy polskiej czerwonej obejmuje:

1) datę dokonania wpisu w księdze;

w przypadku zwierząt wpisanych do klasy księgi prowadzonej dla zwierząt użytkowanych w kierunku mięsno-mlecznym, w księdze zostanie zarejestrowany symbol „W” lub „G”,

w przypadku zwierząt wpisanych do klasy księgi prowadzonej dla zwierząt użytkowanych w kierunku mięsnym (jako krowy mamki, lub jako cieliczki urodzone w stadach objętych oceną wartości użytkowej w zakresie produkcji mięsa), w księdze zostanie zarejestrowany symbol „Wm” lub „Gm”.

2) w przypadku zwierząt :

a) urodzonych w kraju - firmę lub nazwę podmiotu, u którego zwierzę się urodziło, jego siedzibę i adres oraz oznaczenie formy prawnej wykonywanej działalności, a w przypadku osoby fizycznej - jej imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania i adres,

b) importowanych - kraj pochodzenia;

3) firmę lub nazwę hodowcy, jego siedzibę i adres oraz oznaczenie formy prawnej wykonywanej działalności, a w przypadku osoby fizycznej - jej imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania i adres;

4) datę urodzenia zwierzęcia;

5) rasę i płć zwierzęcia;

6) nazwę zwierzęcia, jeżeli została nadana, a w przypadku zwierzęcia urodzonego w wyniku przeniesienia zarodka (embriotransferu) również oznaczenie „ET”;

- 7) numer identyfikacyjny zwierzęcia, nadany na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- 8) informacje dotyczące pochodzenia zwierzęcia, w tym nazwy i numery identyfikacyjne przodków zwierzęcia oraz ich numery w księdze lub rejestrze, jeżeli różnią się od numerów identyfikacyjnych;
- 9) wynik badania markerów DNA lub badania grup krwi, jeżeli badanie to zostało przeprowadzone, a w przypadku zwierząt urodzonych w wyniku przeniesienia zarodka również wyniki badania markerów DNA lub badania grup krwi, rodziców biologicznych zwierzęcia;
- 10) wynik badania na nosicielstwo wad genetycznych, jeżeli badanie to zostało przeprowadzone;
- 11) wyniki oceny wartości użytkowej;
- 12) wyniki oceny wartości hodowlanej, jeżeli ocena taka została przeprowadzona
- 13) wynik oceny typu i budowy, o ile ocena została przeprowadzona.

V. Zakres oceny wartości użytkowej niezbędny do realizacji programu hodowlanego dla rasy polskiej czerwonej

Ocenie wartości użytkowej w populacji użytkowanej w kierunku mięsno-mlecznym podlegają samice rasy polskiej czerwonej, które rozpoczęły pierwszą laktację lub pierwszą znaną laktację. Ocena prowadzona jest zgodnie z zakresem i metodyką prowadzenia oceny wartości użytkowej typu użytkowego mlecznego i mięsno-mlecznego w zakresie cech produkcji mleka opracowaną przez Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka i przedłożoną Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Dane pochodzące z oceny zwierząt gromadzone są w systemie teleinformatycznym SYMLEK prowadzonym na potrzeby oceny wartości użytkowej zwierząt. W populacji użytkowanej w kierunku mięsno-mlecznym będą rejestrowane: dane o użytkowości mlecznej w oparciu o wyniki próbnych udojów, dane o użytkowości rozplodowej i żywotności cieląt, dane o długowieczności oraz dane o ocenie pokroju zwierząt.

Ocenie wartości użytkowej w populacji użytkowanej w kierunku mięsnym podlegają samice rasy polskiej czerwonej, które mają zarejestrowane pierwsze, lub pierwsze znane wycielenie. Ocena prowadzona jest zgodnie z zakresem i metodyką prowadzenia oceny wartości użytkowej dla typu użytkowego mięsno-mlecznego w zakresie cech produkcji mięsa opracowaną przez Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka i przedłożoną Ministrowi Rolnictwa

i Rozwoju Wsi. Dane pochodzące z oceny zwierząt gromadzone są w systemie teleinformatycznym SYMLEK prowadzonym na potrzeby oceny wartości użytkowej zwierząt.

W szczególności rejestrowane będą: dane o opasowości zwierząt na podstawie przeważań, dane o użytkowości rozplodowej i żywotności cieląt, oraz dane o długowieczności, użytkowości rozplodowej, zdrowotności cieląt oraz długowieczności

VI. Opis metody prowadzenia oceny wartości hodowlanej

Ocena wartości hodowlanej prowadzona jest przez Instytut Zootechniki PIB w Balicach, według metodyki przedłożonej Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Ocena ta przeprowadzana jest 3 razy w roku dla podlegających ocenie wartości użytkowej cech produkcji mleka oraz cech typu i budowy. W chwili obecnej szacowanie wartości hodowlanej odbywa się metodą BLUP- model zwierzęcia.

W przyszłości będzie wprowadzona ocena wartości hodowlanej cech funkcjonalnych. Dotyczy to w pierwszej kolejności cech, dla których gromadzone są dane z oceny wartości użytkowej, a więc: zawartości komórek somatycznych, łatwości wycieleń, żywotności cieląt, szybkości oddawania mleka, temperamentu tj. zachowanie podczas doju oraz długowieczności.

Lista ocenianych cech i stosowane metody oceny wartości hodowlanej mogą ulegać zmianom, wraz z rozwojem prowadzonych nad nimi prac naukowo-badawczych.

Na podstawie wyników oceny wartości hodowlanej cech mleczności obliczany jest indeks, będący kryterium selekcji samców i samic. Obecna formuła indeksu to suma wartości hodowlanej wydajności tłuszczu (wh kg tłuszczu) i podwojonej wartości hodowlanej wydajności białka (wh kg białka):

Indeks = wh kg tłuszczu + 2x wh kg białka

Formuła indeksu może ulegać zmianom, wraz z tempem poprawy cech mleczności w populacji, modyfikacją celu hodowlanego oraz włączaniem kolejnych cech doskonalonych do indeksu.

Wartość hodowlana dla bydła RP zapisanego w sekcji księgi W i G będzie szacowana wspólnie dla populacji objętej programem ochrony zasobów genetycznych i populacji w programie doskonalenia rasy.

Ze względu na niewielką populację krów rasy polskiej czerwonej użytkowanej w kierunku mięsny nie przewiduje się szacowania wartości hodowlanej cech opasowych dla krów zapisanych w sekcji księgi Wm i Gm.

VII. Opis sposobu prowadzenia selekcji oraz zasady doboru zwierząt do kojarzeń

Klasyczne metody selekcyjne będą miały zastosowanie wyłącznie dla populacji doskonalonej pod względem cech mleczności.

1. Sposób prowadzenia selekcji:

Podstawą selekcji krów i buhajów jest wybór zwierząt o najwyższej wartości hodowlanej przeznaczonych do dalszej hodowli. Ocena wartości hodowlanej jest dokonywana trzy razy w roku a jej wyniki są wykorzystywane do prowadzenia prac hodowlanych.

Wyniki te są podstawą do:

- 1) wyboru krów na matki buhajów;
- 2) wyboru buhajów na ojców buhajów;
- 3) wyboru krów na matki krów (krów przeznaczonych do dalszej hodowli);
- 4) wyboru buhajów na ojców krów.

2. Zasady doboru zwierząt do kojarzeń w programie doskonalenia:

Przy podejmowaniu decyzji o kojarzeniach indywidualnych bierze się pod uwagę:

- spokrewnienie kojarzonych zwierząt- krowy i buhaje kojarzone indywidualnie nie powinny mieć wspólnych przodków w pokoleniu rodziców i dziadków,
- wartość hodowlana wyrażona indeksem selekcyjnym oraz wartość hodowlana dla poszczególnych cech mlecznych oraz cech typu i budowy.

Kojarzenia indywidualne krów wybranych na matki buhajów z buhajami wybranymi na ojców buhajów dokonywane jest wspólnie przez przedstawicieli podmiotu realizującego program oceny i selekcji buhajów rasy polskiej czerwonej i podmiotu prowadzącego księgę dla tej rasy. Celem realizacji programu oceny i selekcji buhajów jest wyprodukowanie takiej liczby buhajów, które zostaną uznane za przydatne do realizacji programu hodowlanego populacji bydła rasy polskiej czerwonej i wykorzystane do kojarzeń w populacji, w tym populacji masowej poza oceną wartości użytkowej.

Do kojarzeń z krowami i jałowicami przeznaczonymi dla dalszej hodowli dobierane będą buhaje o najwyższych wartościach indeksu z uwzględnieniem cech mleczności oraz cech typu i budowy. Minimalna wiarygodność oceny genetycznej musi wynosić przynajmniej 0,5 dla głównych cech produkcyjnych, zgodnie z zasadami ICAR. Dopuszcza się wykorzystanie w sztucznym unasienianiu młodych buhajów z oszacowaną wartością hodowlaną na podstawie indeksu rodowodowego. Buhaje do kojarzeń w stadach poddawanych ocenie wartości użytkowej powinny gwarantować uzyskanie postępu genetycznego w zakresie

doskonalszych cech. Zalecane jest aby, ze względu na możliwość wystąpienia depresji inbredowej, kojarzone zwierzęta nie miały wspólnego przodka w pokoleniu rodziców i dziadków. Kojarzenia powinny być tak prowadzone, by zachować istniejącą zmienność genetyczną w populacji.

Nie przewiduje się typowania rodziców następnego pokolenia spośród zwierząt ze stad ocenianych w kierunku mięsnym.

Dopuszcza się możliwość używania do krycia naturalnego jałówek i krów buhajów (bez względu na typ użytkowości), których pochodzenie zostało potwierdzone wynikiem badania markerów DNA lub grup krwi i wpisanych do księgi hodowlanej dla bydła rasy polskiej czerwonej.

3. Zasady doboru zwierząt do kojarzeń w programie ochrony zasobów genetycznych:

Do kojarzeń z krowami uczestniczącymi w programie ochrony zasobów genetycznych będzie się używać nasienia buhajów z tego programu bądź nasienie buhajów zgromadzone w Banku Nasienia IZ PIB w Balicach. Podstawowym kryterium doboru będzie jak najmniejsze spokrewnienie kojarzonych zwierząt, by możliwie najdłużej utrzymywać niski poziom imbredu populacji chronionej. Kolejnym kryterium będzie wykorzystanie nasienia buhajów ze wszystkich zachowanych linii genetycznych bydła polskiego czerwonego, by w kolejnych pokoleniach zachować pełną pulę oryginalnych genów rasy polskiej czerwonej objętych ochroną. Będzie się używać tych samych rozplodników w całej populacji chronionej bez względu na użytkowość krów.

Matki buhajów dla tego programu wybiera się spośród krów uczestniczących w programie ochrony biorąc pod uwagę: prezentowany typ użytkowy, zgodność ze wzorcem rasowym, wartość hodowlaną wyrażoną indeksem selekcyjnym oraz wartość hodowlaną dla poszczególnych cech mlecznych oraz cech typu i budowy, jeśli są oszacowane, wydajność własną uwzględniając zawartość białka i tłuszczu mlecznego.

Ojcami buhajów mogą być wszystkie buhaje z programu ochrony oraz z Banku Nasienia IZ PIB Balice. Nie przewiduje się typowania rodziców następnego pokolenia spośród zwierząt ze stad ocenianych w kierunku mięsnym.

Dopuszcza się możliwość używania do krycia naturalnego jałówek i krów buhajów, których pochodzenie zostało potwierdzone wynikiem badania markerów DNA lub grup krwi i wpisanych do księgi bydła hodowlanego rasy polskiej czerwonej.

VIII. Opis sposobu kontroli danych o zwierzętach wpisywanych do księgi

Dane o pochodzeniu zwierząt gromadzone są w systemie teleinformatycznym SYMLEK. Urodzenie zwierzęcia rejestrowane jest przez pracownika PFHBiPM podczas przeprowadzanego próbnego udoju, lub podczas bytności w stadzie ocenianym w kierunku mięsnym. Wpisuje się wówczas datę wycielenia matki zwierzęcia na obowiązującym dokumencie. Pochodzenie zwierzęcia po ojcu wskazanym przez hodowcę weryfikowane jest na podstawie informacji o pokryciu jego matki zgromadzonych w systemie SYMLEK.

Pochodzenie zwierząt zapisane w dokumentacji hodowlanej jest weryfikowane po ojcu, matce lub parze rodziców poprzez losowy wybór zwierząt, od których pobierany jest materiał biologiczny i przeprowadzane są badania wynik badania markerów DNA lub badania grup krwi.

XI. Minimalne wymagania, jakie powinny spełniać zwierzęta wpisywane do części wstępnej księgi dla rasy polskiej czerwonej.

Do części wstępnej księgi prowadzonej dla rasy polskiej czerwonej wpisuje się cieliczki o minimum znanym pochodzeniu po matce i krowy w stadach, które:

- są poddane ocenie wartości użytkowej,
- posiadają umaszczenie charakterystyczne dla rasy polskiej czerwonej,
- zostały uznane za odpowiadające standardowi hodowlanemu,
- w przypadku zwierząt posiadających udokumentowane pochodzenie posiadają min.75% genotypu rasy.